

ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ВІДНОСИНИ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СФЕРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Тези доповідей
VII Міжнародної науково-практичної конференції
(24–25 квітня 2025 року, м. Львів)

За загальною редакцією Наталії ПАВЛЕНЧИК

Львів
ЛДУФК ім. Івана Боберського
2025

УДК 330.2:355.01(477)

АНАЛІЗ ФАКТІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ МАЛОГО Й СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД ВІЙНИ

Маркіян Цімура

аспірант

Львівський університет бізнесу та права (Україна)

Кризові виклики для малого і середнього бізнесу почалися з початком всесвітньої пандемії COVID-19, яка датується березнем 2020 року, а згодом ускладнилися з початком повномасштабної війни в лютому 2022 року. Варто зазначити, що малий і середній бізнес України переважно зосереджений на торговельній діяльності. Саме торговельна діяльність зіштовхнулася з безпрецедентними викликами, які мали значний вплив на економічний стан країни та на її підприємницьку діяльність. Аналізуючи оцінки експертів, спостерігаємо, що українська економіка від початку повномасштабної війни зазнала величезних збитків: було знищено або пошкоджено значну кількість підприємств різних розмірів, а також критичних ушкоджень зазнала інфраструктура, що сприяла їхньому функціонуванню. Під час аналізу статистичної інформації та проведення опитування серед підприємців було виявлено, що головними проблемами для малого і середнього бізнесу в період війни залишаються низька купівельна спроможність населення й обмежений доступ до фінансування та кредитів.

Варто зазначити, що повномасштабна війна й запровадження воєнного стану призвели до значних обмежень на економічної діяльності, зумовили цілий спектр проблем, що охопили логістичні затримки, пошкодження інфраструктури, втрату ринків збуту, нестабільність попиту, а також психологічні й соціальні наслідки для персоналу. У цей критичний час суб'єкти господарювання зіштовхуються з потребою швидкої адаптації до змінених умов, розроблення й упровадження нових стратегій провадження бізнесу, що містять пошук альтернативних постачальників, переорієнтацію на внутрішній ринок, використання цифрових технологій для оптимізації процесів і поліпшення взаємодії з клієнтами [1].

Аналізуючи ситуацію, у якій перебуває бізнес під час війни, розуміємо, що вивчення цього аспекту є критично потребою для осмислення впливу воєнних конфліктів на економічне життя та підприємництво в країні зокрема.

У табл. 1 представлено можливі способи розв'язання проблем підприємств України в умовах війни [2].

Таблиця 1

Класифікація шляхів та методів розв'язання проблем в умовах війни

Ситуація	Опис ситуації	Способи і методи її розв'язання
Фінансові проблеми	Зниження обсягів продажу, витрати на відновлення пошкодженого майна	Отримання фінансової підтримки від уряду та міжнародних організацій, перегляд бізнес-моделі підприємства для оптимізації витрат, запровадження онлайн-торгівлі
Особиста фізична безпека персоналу та майна	Ризик пошкодження майна й загроза життю і здоров'ю персоналу внаслідок військових дій	Упровадження заходів безпеки, укріплення приміщень, навчання персоналу активним діям в умовах надзвичайних ситуацій, страхування майна та життя працівників
Втрата робочої сили	Мобілізація, виїзд працівників за кордон	Створення умов для роботи в дистанційному форматі, наймання тимчасових працівників, програми залучення та утримання персоналу
Зміна попиту на ринку товарів та послуг	Зміщення попиту на товари першої потреби, зниження попиту на інші товари	Аналіз ринку та зміна асортименту товарів згідно з актуальними потребами споживачів; акції та знижки на менш популярні товари для стимулювання продажу
Логістичні проблеми	Перебої в постачанні товарів через пошкодження інфраструктури й транспортних шляхів	Розроблення альтернативних маршрутів постачання, використання локальних постачальників, налагодження співпраці з логістичними компаніями, які спеціалізуються на роботі в умовах конфлікту

Отже, можемо стверджувати таке: провадження бізнесу в період війни є дуже непростим і потребує максимальної уваги та постійного контролю. Усім відомі способи розв'язання проблем для підприємств малого та середнього бізнесу в Україні в період війни, а саме вони вимагають комплексного підходу, що містить логістичну підтримку, фінансову стабільність, захист і безпеку, а також адаптацію бізнесу до нових умов. Домінантним фактом для досягнення успіху є гнучкість, інновації та співпраця між підприємствами, державна підтримка й гарантування на урядовому та міжнародному рівнях потрібних умов для забезпечення подальшого функціонування малого й середнього бізнесу в Україні.

Список використаних джерел:

1. Македон В. В., Чабаненко А. В. Факторні складові цифровізації глобальної економіки та макроекономічних систем країн світу. *Ефективна економіка.* 2022. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9875.
2. Гирич С. Проблеми підприємств торгівлі в умовах воєнного стану та шляхи їх вирішення. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-79